

SAK

TYÖTÄ

TOISTEMME

PUOLESTA

**SAK:n suuntaviivat
sosiaaliturvan uudistamiselle**

Palvelut tiiviimmin osaksi kokonaisuutta

- Ansio- ja syyperusteinen sosiaaliturva on hyvä pohja uudistukselle.
- Riittävä perusturvan taso takaa säällisen toimeentulon kaikille ja torjuu köyhyyttä.
- Ensisijaisten etuuksien (työttömyysturva ja asumistuki) tason pitää olla niin hyvä, ettei ihminen joudu turvautumaan pitkäaikaisesti toimeentulotukeen.
- Tärkeintä uudistuksessa on nivoa palvelut tiiviimmin osaksi kokonaisuutta, jotta ketään ei jätetä yksin.
- Hyvinvointiyhteiskunta palveluineen edellyttää työllisyyden parantamista ja työllisyysasteen nostamista nykyisestä.

Sosiaaliturva kannattaa uudistaa vaiheittain

- Uudistus on järkevää tehdä osissa ja laajalla valmistelulla.
- Sosiaaliturva kaipaa selkeyttämistä: puretaan byrokratialoukkuja mm. tulorekisteriä hyödyntämällä.
- Työttömyysturva ja työttömien palvelut on uudistettava kokonaisuutena.
- Myös perhevapaiden uudistaminen on oma hankkeensa.
- Eri etuuksien toimeenpano- ja rahoitustavat poikkeavat toisistaan, eikä näiden yhdistämisellä saada merkittävää etuja.
- Pelkkien perusturvaetuuksien yhdistäminen rikkoisi loogisen linkin perus- ja ansioturvaetuuksien välillä.
- Hyvä muistaa: sosiaaliturvan uudistamisella ei voi ratkoa kaikkia yhteiskunnan ongelmia.

Työtön ansaitsee luottamuksen – SAK:n kannustava työllistymisturva

- Selkeyttää ja yksinkertaistaa työttömyysturvaa.
- Turvaa keikkatyöntekijöiden toimeentuloa.
- Kannustaa ja tukee työtöntä palveluilla.
- Lisää voimavaroja palveluihin – puhelinsoitto ei riitä, työtön on tavattava kasvotusten.
- kts.: <https://www.sak.fi/aineistot/julkaisut/tyoton-ansaitsee-luottamuksen>

SAK:n työllistymisturvassa yksinkertaistetaan työttömyysturvaa

- Työttömän on ilmoittauduttava työnhakijaksi ja haettava työtä.
- Vain kaksi etuutta työttömyysturvassa: ansioturva ja perusturva.
- Byrokratian vähentäminen tuo selkeyttä.
- Lyhytaikaisen työn tekeminen on aiempaa helpompaa soviteltua päivärahaa uudistamalla.
- Palkansaajan ja yrittäjän välinen ero on aiempaa selkeämpi.
- Palkansaaja voi vakuuttaa työttömyyden varalle sekä palkansaaja- että yrittäjätulojaan yhdistelmävakuutukseen. Myös yrittäjä voi vakuuttaa molempia tulojaan.
- Työssäoloehto on kuusi kuukautta, mutta se määräytyy työajan sijaan tulojen mukaan.
- Omavastuupäivät poistuvat työttömyyden alusta.
- Työllistymisbonus kannustaa muuttamaan työn perässä.

Perhevapaita on joustavoitettava

- Perhevapaiden on joustettava niin, että vapaita voi käyttää esimerkiksi yksittäisinä päivinä, lyhyinä jaksoina tai osa-aikaisesti.
- Työn ja perheen yhteensovittamista on helpotettava joustavoittamalla perhevapaajärjestelmää. SAK ehdottaa, että työskentely perhevapaiden aikana ei lyhennä vapaiden kokonaiskestoa.
- Isiä voidaan kannustaa perhevapaille lisäämällä isien käytettävissä olevia vapaita.
- Perhevapaajärjestelmän tulee kohdella perheitä tasapuolisesti.
- www.sak.fi/perhevapaat

Huomio työkykyyn ja mahdollisuuksiin osallistua työelämään

- Osatyökykyisten työllisyyttä voidaan parantaa mm. STM:n Osatyökykyisille tie työelämään -hankkeen ehdotusten avulla.
- SAK kannattaa alueellisten Työkykykeskusten perustamista: niissä arvioitaisiin osatyökykyisten kuntoutus- ja palvelutarpeita sekä ohjattaisiin oikeiden palveluiden ja etuuksien piiriin.
- Työttömälle pitää tehdä kuntoutussuunnitelma osana työllistymissuunnitelmaa, kun sairauspäivärahan enemmisaika on päättynyt.
- Osasairauspäivärahan enimmäisaikaa on pidennettävä - näin voidaan tukea paluuta työhön.
- Työkyvyttömyyseläkehakemusten määrän kasvuun johtaneista syistä on tehtävä selvitys.
- Työterveyshuollon roolia työkyvyn edistämisessä on vahvistettava.

Inhimillisiä ratkaisuja kannustinloukkuihin

- Työteon kannustimien parantaminen ei saa olla keppihevonen sosiaaliturvan leikkauksille.
- Sosiaaliturvauudistukselle ei pidä asettaa sellaisia työllisyystavoitteita, jotka pakottavat leikkaamaan etuuksia: köyhyyttä ei ole varaa syventää eikä turvan tasoa heikentää.
- Kannustimia voidaan parantaa leikkaamatta sosiaaliturvan tasoa lieventämällä sosiaaliturvan ja palkan yhteensovitusta.
- Byrokratialoukkuja on purettava mm. tulorekisteriä hyödyntämällä.

Asumistuki on tärkeä osa sosiaalipolitiikkaa

- Asumistuki pitää nähdä sosiaalipolitiikan työkaluna – sen vaikutus vuokriin on tutkimusten mukaan pieni.
- Asumistuki mahdollistaa pienipalkkaisten työntekijöiden asumisen työpaikkojen lähellä kasvukeskuksissa.
- Sosiaaliturvan sitominen osin asumismenoihin mahdollistaa tuen kohdentamisen niille, jotka ovat suurimmassa tarpeessa.
- Asumistuen korvaaminen asumismenoista riippumattomalla tuella johtaisi yksilötasolla kestävämmiin sosiaaliturvan leikkauksiin tai merkittäviin lisämenoihin.

Digistä apua asiointiin

- Syyperusteinen laaja turvaverkko on ihmisen etu, mutta hakijalle ei ole merkityksellistä tuntea jokaista yksityiskohtaa.
- Hakeminen voi olla helppoa vaikka sosiaaliturva olisikin syyperusteista
 - varmistetaan ettei turvaverkosta tipahda läpi.
- Tekoäly ohjaa hakijan oikean turvan piiriin.
- Digi ja henkilökohtainen asiointi eivät ole toisiaan poissulkevia vaan ne voivat olla toisiaan täydentäviä.
- Tavoitteena on, että jatkossa tarpeelliset työsuhteen tiedot etuuden maksamiseksi saadaan tulorekisteristä.

Luottamusyhteiskuntaa on vahvistettava

- Luottamusyhteiskunta perustuu yhdessä sopimiseen ja konsensuksen hakemiseen.
- Sopimalla saadaan kestäviä ja laajasti hyväksytyjä ratkaisuja.
- Ansioihin perustuvaa sosiaaliturvajärjestelmää on vastaisuudessakin kehitettävä työmarkkinajärjestöjen kanssa.